

СРПСКИ СИОН

Год. XI

Број 32

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ

ВЛАСНИК

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије

УРЕДНИК

Протопрезвитер Јован Јерemiћ

У Ср. Карловцима у недељу 12. августа 1901

Беседа о познавању Бога из природе.

Говорио сам вам, браћо моја, о том, како треба, да вам је душа, и кад у пољу радите, у храму Божјем; говорио сам вам о том, како треба при раду и труду свом да се Бога сећате и да му се молите, говорио сам вам о том, како је рад и труд у славу Божју на корист ближњих и на спасење душе своје. Сад хоћу, да вам говорим о том, како треба при трудовима и радовима пољским, домаћим и сваким другим, да се учите Бога познавати и Његову свету вољу испуњавати.

Ви размишљате: учи се у писму, књигама, а ми смо људи прости неписмени, како се можемо учити!

Послушајте. Прво. Знати писмо, умети књиге читати — ствар је врло добра и корисна и ви, који не имадосте прилике да се писму научите, треба свакако, да дајете децу своју на науку, о чему вам често говорим.

Друго. Не уче само писане или штампане књиге и не учи се из њих само. Има друга књига, неписана а самим Богом створена, књига жива и велика, књига свагда

и свуда за све отворена, — књига, коју сваки човек с разумом може читати и научити се из ње добру.

Каква је то књига? То је сав свет Божји, који се иначе назива великим светом или код научника, природом: то јест, све, што ми видимо и чујемо око себе, близу и далеко, све, осим речи и разговора људских — јесте свет. Видимо небо, на небу сунце, месец, звезде, облаке, маглу; видимо земљу, на земљи горе, долине, поља, лугове, градове и села, реке и језера, траве, дрвета, птице и буру, чујемо шум кишин, штропот туче и т. д.; све то заједно и назива се једном речју: свет. Тај ваш свет свети оци и учитељи црквени називају књигом. „Свет — говори један од наших пастира црквених, — свет, што обухвата собом сва створења, јесте отворена књига пред очима човековим“ (преосв. Иноћентије Пензенски део I. стр. 188.) „Као год што састављач књиге, учи бл. Тихон Варонешки, из разума својега износи речи и пише их на папиру и на тај начин начини књигу и из ничега нешто ствара: тако и премудри и свемогући Творац, што год је у својем божанском разуму имао

и што год је захтео, све је створио и као да је начинио књигу, која се састоји од два листа т. ј. неба и земље, у којој књизи видимо Божје свемогућство, премудрост и благодет“ (Благо духовн. део I. Свет.). „Свака ствар и разна створења јесу неки знаци (и целе речи) по којима читамо провиђење и највишу премудрост Творчеву“ — пише св. Василије Велики.

Чујете ли, мили моји, шта говоре оци и учитељи црквени? Они говоре, да је свет књига а све ствари у свету, да су као писмена или знаци или целе речи, које можемо сређивати и читати тако исто, као што их читамо у књигама писаним и штампаним. Може бити, да ја не говорим сасвим јасно и да ме не разумете? Не чини ништа! Што сад не појмите, не разумете, то ћете дознати после. А сад знајте само и утвистите, да је свет велика књига Божја, коју може и треба, да чита сваки православни Хришћанин и писмен и неписмен.

Питате: о чему читати?

Одговарам: пре свега о Господу Богу, како Га треба познавати, вровати и у свакој ствари видети Његово свемогућство, премудрост, благодет и т. д.

Питате опет: Како читати?

Одговарам: виђењем, слушањем, расуђивањем. Видиш ли штогод, чујеш ли што — одмах помисли и расуди откуда то, за што, чега ради? Видиш на пример небо и на небу мноштво звезда; видиш земљу и на земљи велику множину свакојаких ствари. Откуда је све то и како је постало? Ти ми кажеш просто: Бог зна — откуда и како. Гле, ти си већ и прочитао најглавнију и највећу реч: Бог; већ појмиш, шта је небо и земља, то — јест Бог.

Видиш једно небо и једну земљу; знаш, да има једно сунце на небу, један цар у царству, један отац у своје деце и један господар у дому. И само је у том дому добро, где је заједно рад, ред и мир, где управља један: а где има господара много, где муж почне радити по својој вољи а жена по својој, отац овако а деца натрашке — тамо не може бити добра. То сваки од вас зна: шта он одатле може увидети? Какву реч прочитати о Господу Богу? Ту реч, да је наш Господ Бог, Бог — Један.

Хајмо даље: кад посматраш њиву покривену прекрасном, густом и зрелом пшелицом или ражју — ти говориш: она неје сама собом израсла; има, ко ју је посејао и сву њиву лено обрадио. Кад видиш богати врт, прекрасно уређен, опет говориш: неко га је посадио. Кад гледаш на прекрасни дом — тад помишљаш: дом се неје сам собом издигао него га је начинио разуман дрводеља или зидар. Једном речју: ма на коју ствар погледао, свуда ћеш наћи, да она неје сама од себе постала него ју је неко начинио. Сад погледај опет на небо, на земљу, на све, што ја пређе назвах светом. Какав се дом или врт или њива може сравнити са тим великим светом? Погледај и питај себе: од куда се он појавио? Као год што дом неје сам од себе постао а исто тако као год што га је неко морао начинити: тако и свет неје постао сам од себе и не постoji, него га је неко морао уредити, начинити, створити. Ко га је створио? Најпростије размишљање о том казаће ти, да је он од Бога створен. И гле, ти си прочитао у великом свету Божјем, као у књизи, да је Бог Творац света, Саздатељ неба и земље и свега, што видиш и невидиш, т. ј. Творац свега тога, што ти не видиш, јер не видиш све, што има на свету.

Размишљајте још даље, пријатељи моји. Ви знате, да све, што је тешко, може се одржати само на тврдом а не на оном, што је мекше и лакше од њега. Баците камен или таче у ваздух: оно се неће одржати у ваздуху но ће пасти на земљу, где ће и остати. Ми људи стојимо, ходимо, лежимо на земљи, скот и звер — тако исто; градови, села, дрвета, воде истим начином одржавају се земљом и на земљи. Птица и ако лети по ваздуху, не лети дуго; лети, лети — и седне или на дрво, или на кров или на земљу. А на чему се држи сама земља? Ни на чем; „на ничемъ же повѣсивый землю повелѣниемъ твоимъ“ говори нека црквена песма. Како се може одржавати таква неизмерна тежина сама собом? Брзо се домислите, да њу мора одржавати нека велика сила. Чија сила? Никакве друге силе ту нећете наћи, до ли свемогуће силе Божје. Бог све држи, све

креће, свим управља. Тако сте прочитали у књизи светској још једну велику реч о Богу, да је Он Сведржитељ.

Но на што теретити слух и разум ваш тако великим теретом, каква је цела земља? С пажњом погледајте на мале ствари и оне ће вам све говорити као књига о Господу Богу Сведржитељу. Видиш, например зелену травку, леп цветак — сагни се, удуби се у њ и запитај: ко га је тако удесио, уредио, украсио? Он ће ти рећи: Отац небесни. Видиш птице, што лете по ваздуху, ходају по земљи; оне саме не сеју, не жњу, не сабирају у житнице па су опет сите и задовољне. Питај их: ко их храни или пита? Отац небесни — одговориће ти оне. Може бити ти помишљаш: птице не једу наш сељачки хлебац. Но откуда је ваш хлеб поникао, по чијој је вољи и заповести израстао као жито из земље? Кад бацаш семе у земљу, знадеш ли, како оно непресано и полагаано клија, расте и сазрева? Не знаш но само говориш, кад сејеш: наспори, Боже Господе, Оче небесни. И Отац небесни чује ти молитву, кад га мслиш као добар и послушан син и испуниће ти је, кад му буде Његова света воља, Његова божанска милост. Не видиш ли сада, да је Бог не само Творац, Сведржитељ но и Отац?

Одиста је Он Отац премилостив, свеблаг, свесилан. Прво — Он је Отац јединородног Сина својега, Господа Бога и Спаситеља нашег Исуса Христа. Друго — Он је Отац свега што живи, расте и осећа, за то, што свему даје живот, све храни, пита и одева. Треће — Он је Отац — Добротвор свих људи — не само добрих но и рђавих, не само верних но и неверних, за то, што заповеда сунцу својему, да сија добрим и истинитим Хришћанима који ходе у Његову свету цркву, заповеди Његове свете усрдно испуњавају и у свему како Њега самога тако и Његову свету цркву слушају. „Као деца — учи бл. Тихон Варонешки — што свога оца из љубави називају, оче: тако Хришћани Бога из љубави називају Оцем и вапију к Њему: Авва Отче (Римљ. 8. 15., Галат. 6), — т. ј. као да би хтели рећи: Оче наш!“

Сад видите, љубазна браћо моја, да

сваки човек може читати велику књигу Божју; видите, да и ако ми несмо много учили и читали, опет смо прочитали и научили толико речи и истина важних, великих и светих!

Да би боље уламтили, поновићемо то, што смо сада по милосрђу Божјем прочитали и научили из књиге природине или из књиге великог света Божјег.

1. Просто питање: откуда све то, што је на свету? — указује нам на Бога и ми смо научили, да, како има на свету ствари, има света, то мора свакако постојати и Бог.

2. Просто размишљање о том, како је све лепо онде, где свим управља један а где суде и раде многи тамо нема ни поретка ни мира — научио нас је, да као што је у царству цар један, тако је и у целом свету Господ Бог један.

3. Прост поглед на засејану њиву, на цветни врт на леп дом, од којих свако има свога творца, доводи нас до тога, да је и свет, овај неисказано велики дом Божји, створен од Бога и да је по томе Бог Творац.

4. Прост разговор о том, да земља, будући грдно тешка не може се сама собом држати и да је Бог према томе Сведржитељ.

5. Напоследку травка, што расте по пољима, птичица, што лети по ваздуху небесноме, говоре нам као нашим људским језиком, да њих храни и одева Отац небесни и да је према томе Господ Бог Отац свемилоствиви.

До чега смо дошли? Прочитали смо из књиге природине или из књиге света Божјег исто то, што читамо у обичним књигама од хартије а писаним мастилом т. ј. прочитали смо почетак или први члан нашег светог символа вере: **Вѣрѹ во единого Бога Отца вседржителя творца невидимых, видимых же всѣмъ и невидимых.** Исто тако можемо у тој књизи прочитати и прву заповед Божју: **Язъ есмь Господь Богъ твой: да не вѣдѣтъ твоѣ вози инѣи развѣ мене.**

Учите се, Хришћани, вредно и усрдно; не будите неразумни, као мала деца; гледајте на сваку ствар као на реч и поуку

о Господу Богу вашем; читајте велим, велику књигу света Божја или књигу прирoдину, коју је написао сам Бог о себи самом: ви видите, да ју можете читати.

На завршетку научићемо се богопознању и богопоштовању и из књига штампаних.

А сада завршимо и помолимо се Господу: „Царю нечесный, сткшителю душе истины, иже вездѣ сый и вса исполняй, сокровище благихъ и жизни подателю, прїиди и вселиса въ ны и очисти ны ѿ всакихъ скверны и спаси, блаже, души наша.“ Амин.

Candela 1894. бр. 2.

С малоруског мный

Преглед црквених уредаба о светим тајнама.

С руског превео и поцунио: Ст. С. Илчић.

(Наставак)

в.) О примању св. тајана.

Првобитна правила црквена наређују, да су се сви верни дужни причестити на свакој литургији. Апостолско правило овако говори у том погледу: „Све верне, који долазе у цркву и слушају св. Писмо, а не остају за време молитве и светога причешћа, као такве, који перед у цркви узрокују, треба одлучити“ (прав. 9). Ово је правило и у потоња времена задржало снагу позитивног закона, као што то видимо из другог правила Антиохијског сабора, држаног 341. године. Из тога разлога св. православна Црква, још и данас, на свакој литургији, позива верне, да приступе светома причешћу са страхом Божјим и вером. Али узимајући у обзир с једне стране — велику важност св. причешћа, неопходност марљиве припреме као и душевне чистоте за приступање к светим дарима, а с друге — душевне и телесне немоћи људске и многобројне препреке у приватном и друштвеном животу данашњих Хришћана, православна Црква данашњим даном поставља само један захтев у овом погледу, а тај је, да се је сваки Хришћанин неодложно дужан причестити један пут у години, и то уз свети и велики пост, а остали, који су приљезнији и којима је могуће, да се причешћују четири пута у години, уз четири установљена главна поста. За свештенослужитеље постоји у овом погледу засебно правило,

по коме су се они дужни причешћивати не само свагда када служе, већ и када не служе, него само присуствују при свршавању литургије (в. апостол. прав. 8).

Свештенослужитељи су дужни настојавати, да им поверени верни тачно испуњавају наредбе црквене у погледу приступања светома причешћу.*

* Ово правило црквено у Русији је ушло и у државни закон, те важи за све грађане свију сталежа. Различите управе грађанских власти, дужни су у своме делокругу — независно од духовних лица — настојавати, да им подручни органи тачно врше ову дужност хришћанску. — Сем тога сваког оног, који у наточ опомени и позиву свештеникову, две или три године не би дошао на причест, обевзани су свештеници засебно пријавити надлежној епархијској управи. Духовна је управа за тим дужна преко односних парохијских свештеника или преко других духовних особа, или ако околности изискују и сама опоменити таквог небрежљивог Хришћанина на вршење најсветије му дужности. У таквим случајевима може га и епитимији подврћи. Сем тога у извесним случајевима постоји и јавно подвргавање епитимији у парохијској цркви; само што та јавна епитимија не сме пречити чиновнике у вршењу дужности им, као и домаћине од домаћег им занимања. Не успе ли духовна управа, да дотичну особу убеди, у том случају изриче над њоме своју пресуду и извештава о томе грађанску власт, ради даљег сходног поступања, јер учин противу цркве постаје учинном противу друштвенога поретка и вређа друштвени морал. У сталом, особе које се никада не причешћују, по закону не могу бити сведоци на судеком ислеђењу и не припуштају се заклетви. Под Петром Великим сваки онај који се није хтео исповедати и причешћивати, морао је платити новчану глобу. Ова је казна укинута 1801. године. — Наша овопредеопа православна црква, не може рачунати на помоћ и садејство државне власти у овим, чисто унутарњим религиозним стварима. Али за то има пуно права, шта више света јој је дужност, да у интересу развитка религиозног живота у добром правцу, као и у интересу очувања и одржања своје дисциплине и авторитета, унесе у одредбе автономног свог устава ставку, да су сви верни припадници православне цркве — сходно канонима црквеним — дужни приступити светома покајању и причешћу. На посе, да су чланови највиших нам автономних власти, као и чланови м. црквеног и школског одбора, чланови црквене екуменске раг еxcelence дужни овај захтев црквене власти испуњавати, као јемци и помагачи свештеноначелству за одржање и развијање религиозног живота у односној својој средини. Тако исто да су дужни то чинити и сви чиновници автономних звања и наставници свих просветних вероисповедних нам завода. Ради уверења, да су надлежни тој својој религиозној дужности задоста учинили, као и ради издавања односних званичних извештаја у овом погледу, ваљало би по примеру свете и велике руске цркве завести исповедне протоколе, (постоје већ. Ур.) помоћу којих би се — преко односних пароха — сталан надзор водио о тачном испуњавању поменутих

Пре него што би светим тајнама приступили, дужни су се верни исповедити и добити разрешење грехова од свештеника. Такође дужни су строго пазити на то, да очувају своју душевну и телесну чистоту и да читају и изврше сва правила и прописе црквене, који се траже од онога, који жели приступити светим тајнама. Свака душевна и телесна нечистота; сваки грех за који знамо да смо га учинили, а нисмо га исповедили свештенику, те ни разрешења нисмо добили од њега, не уздржаваће од јела, пића и страсних покуда; свака душевна узбуђеност као гнев, пакост, злоба и т. д. — прече нам да достојно приступимо светим тајнама.¹ Односно самог начина, којим ваља да приступамо светим дарима, прописује VI. васељенски (Трулски) сабор ово: „Божанствени апостол високим гласом називље телом и храмом Христовим човека, који је створен по слици Божјој. А пошто се човек удостојио спасоносним страдањем небескога достојанства, да једе и пије Христа, и тиме је постављен над сваким другим чувственим створом и у свему је напућен вечноме животу, посвећујући душу и тело своје кроз учествовање у божанственој благодати, ради тога, који хоће да у време литургије прими пречисто тело и да једно с њим кроз причешће постане, мора да склопи руке у облику крста, и тако да пристуна, и да прими општење благодати. Јер онима који подносе неке справе из злата или из друге какве материје, уместо руку, да божанствени дар приме, и кроз исте справе хоће да се удостоје пречистог општења, ми никако то не одобравамо, јер дају првенство бездушној и потчињеној материји пред Божјом сликом. А који се затече, да раздаје пречисто причешће онима, који те справе подносе, нека буде одлучен и он, и онај који исте справе подноси“ (прав. 101). Из овога се види, да верни у првим вековима — па и у VII. веку када је држан Трулски сабор — нису примали свете даре у уста него у руке; Трулски сабор

прописа. Сваки који не би задоста учинио поменутим захтевима црквеним, имао би се сматрати, да нема црквене свести, и као такав морао би се уз извесне мере — саведовања, позиве и опомене — присилити, да приступа св. покајању и причешћу, а у случају противљења као саблазнитељу имало би му се ускратити сваковрсно уживање права у нашем аутономном животу.

¹ Дионис. Алекс. прав. 2. — Тимот. Алекс. прав. 7. — Извешће учительное.

није забранио тај начин причешћивања, него је забранио само, да се свете тајне не смеју у место руку, давати у какве друге сасуде. А да је поменутих случајева било, сведоче нам писци првих векова: Тертулијан, Кирило Јерусалимски, Златоусти, Амвросије и други.² Да би се стало на пут разним злоупотребима, какве су по некада чинили прости, сујевјерни или неверни људи са светим даровима, црква је касније установила, да се они дају вернима уједно, и то помоћу лажичице непосредно у уста. У учитељном известију овако читамо о причешћивању: „Они који се причешћују, нека приступају уједно и са дубоком смерношћу ка Христу, који се у истини налази у св. тајнама; сваки нека се један пут до земље поклони, руке нека држе на грудма сложене у облику крста, чиме исповедају распетога Христа. А када часно приме (св. тајне) нека их прогутају, и пошто им свештеник помоћу покровца својом руком отре уста, нека пољубе крај чаше, као само Христово ребро, из којега истече крв и вода, и одступивши мало (у страну) нека се мало, али не до земље, поклоне, да би сачували (одали тиме почаст) тајне које су (у себе) примили.“³

О покајању.

Тајна покајања се састоји из два главна дејства: 1) од стране служитеља цркве — у примању исповеди од грешника и разрешењу ових од грехова у име Христово, а силом Божје благодати; 2) од стране покајника — у исповедању свију учињених грехова. Према томе и одредбе православне цркве гледе тајне покајања могу се поделити на двоје, и то: 1) на одредбе које се односе на лица која свршавају тајну покајања т. ј. на духовнике, и 2) на одредбе које се односе на особе које примају тајну, т. ј. које се кају.

1. Оишта правила за лица која свршавају тајну покајања.

Основа тајне покајања налази се у духовној власти задржавања и разрешавања греха, коју је власт Исус Христос дао својим апостолима (Мат. 18, 17. Јоан 20, 21), од којих су је опет наследили њихови прејемници, епи-

² Tertul, de idol. cap. 7. — Кирил Јерус. catech. 5. — Златоусти: hom. 21. ad antioch. — Теодорит ист 5—18. и др.

³ в. Извешће учительное.

скопи. Према томе право да врше тајну покајања, припада епископима. У прво доба, када се покајање свршавало јавно, примали су исповед сами епископи, они задржавали или праштали грехе, одређивали епитимије, продужавали их или скраћивали, пооштравали или их олакшавали. Стара црквена правила, где год говоре о покајању, свугде епископима приписују главну акцију у њему (апост. 52. карт. 6. 7. 52.) Али ни презвитерима не забрањиваху апостоли, шта више дозвољаваху им, да примају верне на исповед и да покајницима — према околностима — задржавају или опраштају грехе. Апостолско нам правило овако говори у том погледу: „Ако који епископ, или презвитер, не прими, него одбије онога, који се обраћа од греха, нека буде свргнут; јер тим жалости Христа, који каже: радост бива на небу за једног грешника који се каје“ (прав. 52). За време гонења било је много отпадника, који су се по ново обратили и покајали, а исто тако је било и много побожних Хришћана, који су надајући се мукама и смрти, спремали се за њих исповећу и причешћем. Да би се тој потреби исповедања за доста учинило, наређено је презвитерима да примају исповед од оних који се кају, шта више, заведен је био и засебан ред *презвитера-исповедника*, који су се у главном занимали исповедањем. Када су пак гонења престала, укинута је и поменута ванредна установа, те је дозвољено свима презвитерима у опште, да примају исповед од покајника и да их по својој увиђавности разрешавају од грехова, а само најважније и најсумњивије случајеве да достављају епископима на коначно решење (Карт. 6, 7, 52). Према томе је и ушао у грамату, коју епископи дају новорукоположеним презвитерима и овај одељак: — „исповѣдаоцихъ смѣскоа прегрѣшеніа благоразсѣдно казати и рѣшити, кацшїа же и недокоразсѣдныа вины намъ (епископѣ) предлагати.“

Монаси, који имају на себи презвитерски чин, могу исповедати световњаке само по добивеном од епископа претходном особеном разрешењу, изузимајући манастире, где по правилима духовници морају бити монаси.⁴

Лица, која немају презвитерског чина, као ђакони, и остали клирици, — будући да не учествују у прејемству апостолске власти задр-

жавања и решења од грехова, — немају права не само да кога разрешавају од греха, већ ни да примају на исповед. Такође се забрањује исповедати и презвитеру који се налази под забраном или који је умировљен⁵ Тим мање може бити дозвољено световњацима, да врше ову тајну. Својевољна исповед једног свештеника према другоме, као и лечење душе свога ближњег добрим саветом, поуком и утехом дозвољава се, шта више дело је то сваке хвале вредно, али поред свега тога оно не може имати достојанство тајне, нити снагу разрешења.

Онога, који је свезан од једног законитог свештеног лица — по црквеним правилима — не може разрешити друго свештено лице, сем онога, које га је и свезало; само, ако дотични (свештеник) умре, или услед других каквих важних узрока, као кад се дозна да је односни грешник неправилно био везан, услед чега и само везање постаје неправилно и незаконито, може га разрешити друго свештено лице, али исто мора бити на вишем јерархијском степену него оно прво које је грешника свезало. Правило апостолско нам овако говори: „Ако је један презвитер или ђакон одлучен од свет епископа, таквога презвитера или ђакона не сме примити други епископ, него само онај, који га је одлучио, осим случаја да умре епископ, који га је био одлучио“ (32. ап. прав.) Први васељенски сабор прописао је следеће: „У погледу оних, који су одлучени, били они из клира или реда световњака, нека важи пресуда дотичних епископа сваке епархије, сходно правилу које одређује, да који су од једних били искључени, не могу од других бити примљени. Али нека се испита, да нису такви били удаљени од општења црквеног, или због свађе, или због какве зловоље епископове. Па да се ово све подвргне потребитома испиту, нашло се за добро, да сваке године по два пута буду у свакој епархији сабори, како би, кад се сви епископи епархије заједно у једно место сакупе, могле се испитати овакве распре, и тиме се утврдило, да они који су епископа увредили, имају се од свију сматрати правилно одлученима, и то све дотле, док се скупу епископа не свиди можда изрећи о њима какву блажију пресуду. А сабори ови нека бивају: један пред четрдесетницом, како би, ослобо-

⁵ Vide inter canon. responsa Nicolai Patr. ap. Leunclavium: jus graeco-roman, и слав. кормчија 2. гл. 53.

⁴ в. Mathaei Blastaro syntagma lit. M. cap. 9.

дивши се од сваке малодушности, могао се Богу принети чисти дар, а други у јесење доба.“

(Прав. 5.)

(Наставиће се)

Михајло Букоровић

(Српски сликар)

(1730. год.)

Михајло Букоровић родио се у Бискупији у Далмацији од прилике 1730. год. — где се из његове породице још и данас неких двадесет кућа налазе. — Исти Михајло, са старијим братом својим Порфиријем, доселио се из Бискупије амо око 1754. год. и то: старији брат Порфирије у М. Бездин, где се и закалуђерио, и тамо је пре 1820. год. и умро, — а млађи брат Михаило у Печку где се оженио и као живописац све до смрти 16. нов. 1817. год. сликарском радњом бавио, и у више црква иконостасе и иконе насликао. — За доказ да је у оно време један од најодличнијих живописаца био, доказују нам више икона које се и данас како у неким црквама, тако исто и по приватним кућама налазе, наиме:

У Печканској правосл. срп. цркви налази се *икона Св. Тројице* у висини 117, ширини пак 97 центиметара са натписом и потписом овим:

„Отац кћер, син же матер, дух свети невесту, венчајет венцем слави Марију пречисту. — Царска кћер, Царска мати, Царска је невеста, достојна Царска венца Марија пречиста — писо Михајло Букоровић. 1815. год.“

Друга икона Св. Тројице, исте висине и ширине у кући старијег брата мога Ђорђа Букоровића, са истим натписом и потписом.

Трећа икона Св. Тројице у истој висини и ширини у кући Јевте Крадигађа са истим натписом и потписом.

Даље у мене, налази се једна *икона пресвете Богородице* у висини 104, ширини пак 80 центиметара, са натписом и потписом овим:

„Свије и свиное изокраженије чудотворнаго образа пресвјатија Богородици Бездинскија, и дјже и дослѣк пребивает исцеленија источаја в свѣхъ вѣроју присходѣцимъ“. — писо Михајло Букоровић 1812. године“.

Икона пресвете Богородице у истој висини и ширини у кући Ђорђе Роже (Ружића) са истим натписом и потписом.

Икона пресвете Богородице у истој ви-

сини и ширини у кући удове Гђе Милке Карачони са натписом и потписом овим:

„О кто твоѣк љубит о мати благаја, сему готово мѣста среде раја 1798. год.“

Икона пресвете Богородице у истој висини и ширини у романској цркви Комлошкој (Арадској жупанији) са истим натписом и потписом. — и т. д.

Затим, има више других икона и портрета тада бивших архимандрита и калуђера у М. Бездину. — А по причању мојих пок. старих родитеља, Михајло Букоровић је живописао и иконостас како у овдашњој српској за сад романској цркви, тако исто и иконостас Ман. Бездина; — али не имајући нужне податке о томе не могу то доказати.

Михајло Букоровић преминуо је у дубокој старости својој овде у Печки 16. нов. 1817. год., оставив иза себе 2 сина и 4 кћерке, од којих се до скоро преко 250 душе насторили, али данас једва се њих 40—50 унучади и праунучади у животу налазе, међу којима се и ја потписани бројим.

У Печки, 17. маја 1901.

Јереј Григорије Букоровић
парох, администратор.

*

Још један српски сликар

Јаков Недић

(1786. год.)

Моје жестоко нападнутоме и оштро осуђеноме опису „Две иконе“ изашломе у прерано преминуломе „Браничу Православља“ (год. 1895. бр. 1 и 2.) допустио је преч. г. Димитрије Руварац уместост и признао важност једино тога ради, што сам у истом опису написао запис са једне од тих двеју икона, из којег је записа он дознао за једног њему „непознатог“ Србина сликара, што је њему, као скупљачу животописа Срба сликара, добро дошло.

Но тај Србин сликар не беше до тада непознат тек једноме г. Д. Р-цу него је он још и данас непознат не тек само Србима у опште, него баш и оним Србима, који ставише себи у задаћу ту трудну, али похвалну работу, да где год могу истражују, од кога год могу распитују за Србина сликара.

Тај Србин сликар непознат је и моме врло поштованоме, у Христу брату старијем, Лазару Богдановићу, свештенику Осечком, који се

добром вољом и великим маром подухватио те трудне, али похвалне работе; те који је, што прошле, што ове године, прикупио леп број Срба сликара, у цењеном листу овоме напизао леп низ живописа Срба сликара.

Томе броју Срба сликара додао је у приредби једној врло штовани уредник овога листа и 32 Србина сликара, чији је живот описао Светозар Марковић.

Ево још једног Србина сликара: *Јакова Недића*.

На икони пресв. Богородице записао је исти Јаков овако: „ЛѢТА ГОСПОДНА 1786 МѢСЦА ІЖІЈІ 10. ОУКОВОТИ ІАКОВЪ НЕДИЧЪ, МОЛЕРЪ.“

Сад: да ли то „оувковоти“ значи, да је он ту икону само у „Боботи“ радио, камо је на нечији позив дошао и где се каква посла ради бавио; или ће то да значи, да је он „у Боботи“ рођен био — ја тога ме знам; а ко то зна, и то рећи и потврдити може, ето нека рекне.

Је ли Јаков Недић осим те иконе пресв. Богородице још што радио, још што „намоловао“ — ни тога не знам, а ко зна, нека наведе. Свакако ће бити више него вероватно, да је он и више што радио и урадио; то доказује и сама израда иконе пресв. Богородице, која је — у колико сам ја за пресуђивање таквих ствари позван — лепа.

Је ли Јаков Недић, као молер, био „мајстор“, вештак, тога ја, баш да сам и позван за таково што, по једној једитој икони одредити и утврдити не бих могао. Но ја његово „мајсторство“, или „немајсторство“ ни нисам хтео доказивати и утврђивати. Ја сам само хтео да кажем, да ми поред осталих Срба сликара имамо, односно имасмо још једног, а тај је: *Јаков Недић*.

Оросламош, у очи Маркова-дне 1901.

Југ Станикић
свештеник.

ЛИСТАК.

Белешке из црквено-школског и просветног живота.

У Митрополији Карловачкој.

(Превишњи Рођен Дан). У прошлу недељу, дана 5. (18). августа, прослављен је, као и увек досада, у Српском Сиону превишњи рођен дан Његова Величанства премилостивога нам Владара цара и краља

Франца Јосифа I. У очи дана, у 8 сахати на вече, биле су осветљене главне улице, особито пијаца, на којој је својим осветљењем импоновао патријарашки двор. Звона, топови, ватрогасна музика, радост верних Карловчана, све се то спојило у једну хармонију топле молитве свију грађана за свога љубљенога Владара. Та се молитва сутра дан топло подизала престолу Свевишњег и са олтара св. Николајевске саборне цркве Карловачке под началством св. патријарха нашег *Георгија*, уз саслужбу целог овоместнога свештенства и одушевљено учешће дупком цуне цркве верно оданих Срба Карловчана, представника свију власти, просветних завода и других корпорација. После свршеног богослужења сви ови представници и корпорације престале су у патријарашком двору Његовој Светости преузвишеном господину патријарху *Георгију*, као правом тајном саветнику Његова Величанства и подастрле су своју најсмернију честитку превишњем рођен дану. Честитаре предвео је градски начеоник г. Св. А. Јанковић и подастро хомагијалну честитку, на коју је Његова Светост изволела одговорити, да ће је својим путем подастрети премилостивоме Владару, а присутне честитаре је изволела позвати и одушевити, да верни и одани оцу свију народа простране и славне Аустро-Угарске монархије Његову Величанству, премилостивом нам цару и краљу **Францу Јосифу I**, верни и одани превишњем престолу и прејасном Владалачком дому Његову, верни и одани напредку миле нам домовине, увек топле молитве приносе Господу Богу за драгоцени живот и крешко здравље свога љубљенога, витешкога и узор владара, цара и краља **Франца Јосифа I**.

У 1 сат после подне у славу превишњег рођен дана био је у патријарашком двору гала ручак, на којем је учествовало 40 званица. Кад се шампањац наточио, подигао је св. патријарх *Георгије* и изрекао топлу и красну здравицу у славу Његова Величанства и Његова превишњег рођен дана. Здравница је стојећ саслушана, одушевљено прихваћена и попраћена френетичким усклицима: „*Живело Његово Величанство*“, који се усклици громко раз-

легаху дуго у великој трапезарији и после красно отпеване дивне и миле нам Химпе Владарске.

Помолимо се са својим св. патријархом *Георгијем* Господу Богу, да нас удостоји и до године клицати своје премилостивом Владару: Да живи Његово царско и апостолско краљевско Величанство **Франц Јосиф Први!**

(**Архијидејезална Конзисторија**) у седници својој од 10. (23.) јула о. г. држаној под председништвом Његове Светости, патријарха српског *Георгија Бранковића*, решила је, осим осталих, и ове предмете: — Узета је на знање висока одлука Његове Светости, да је јереја М. П. благоизволела од даљег издржавања епитимије разрешити, те је исти репонован у администрацију парохије у Г. и Св. — Препоручиће се подручним црквеним општинама за употребу школске деце, а благословом и дозволом Његове Светости у штампу дата већ од протојереја *Василија Николајевића* приређена књига „Апостоли празнични и недељни, који се читају, преко целе године“. — Уз повратак комуниката известиће се кр. зем. влада у Загребу, да је ова конзисторија предложени и по кр. влад. грађевном одсеку израђени нацрт иконостаса за православну српску парохијску цркву у Бршадину у целости усвојила и на повољно знање узела са дотичним распоредом светитељских икона на иконостасу. — Узето је на знање извешће окр. протопрезвитерског звања у Митровици да је администрација парохије у Рачи-Босут предана новопостављеном администратору јереју *Николи Станишићу*. — Исто звање у Земуну извештава, да је јереј *Георгије Недељковић* постављен за личног помоћника парохије Добановачком. — Исто звање у Вуковару извештава, да је новоизабрани и потврђени системизовани парохијски помоћник у Шиду јереј *Димитрије Зековић* уведен на своје ново одређење. — Поводом извешћа кр. жупанијске области у Осеку, да је смрћу протојереја и пароха *Осечког Јована Јаношевића* једно место у жупанијском школском одбору упражњено остало, те услед молбе исте области, да ова конзисторија на то место новог члана именује, — именован је тим чланом у жупанијском школском одбору жупаније Осечке јереј *Лазар Богдановић*. — *Милош Ив.* из С. поднео је Његовој Светости преузвишеном господину патријарху српском *Георгију* управљену молбу, у којој моли за опроштење његове погрешке и рђавог владања приликом благодарења за 70-годишњицу Његове Светости, због чега је одлуком Архијидеје-

залног Административног Одбора свргнућем са потпредседничке части кажњен био. Пошто је присутна Његова Светост од своје стране — с обзиром на молбене разлоге и искрено покајање — радо опростила молитељу *Милошу Ив.* учињену погрешку — известиће се о томе молитељ, те Архијидејезални Административни Одбор ради даљег благонаклоног поступања. — Умолиће се Саборски Одбор, да удовој Даници *Николић* у Дивошу отидајућу мировину од дана смрти супруга јој *Александра Николића* из мировинског фонда за свештеничке удове у тецај ставити даде. — Донесена је пресуда у дисциплинарном поступку против суспендованог пароха у Л. јереја *Ј. Л.* —

(**Архијидејезални Административни Одбор**). Седница свога одбора, заказана за 8. (21.) август о. г., није се могла одржати, јер се световни чланови тога одбора нису позиву у седници одазвали.

(**За администратора парохије у Суботишту**), у протопрезвитерату Митровачком, постављен је свршени богослов *Милан ил. Младеновић*.

(**Прелазу Православље**). Пишу нам из *Бачинаца*, да су дана 26. јула о. г. сви чланови породице *Јанка Јухика* прешли из грчко-католичке вероисповести у православну; свега пет душа, мати и четворо деце. Отац породице те, *Јанко Јухик*, примио је православну веру већ пре осам година.

У Србији

(**Библиотекар Велике Школе**.) На предлог академске управе Велике Школе поставио је министар просвете и црквених дела г. *дра Каменка Суботића*, привременога библиотекара Велике Школе за библиотекара.

(**Скупштина Монашког Удружења**.) Монашко Удружење у Србији држало је своју редовну X. скупштину у манастирџубостињи дана 29. 50. и 31. јула о. г., под председништвом председника тога Удружења професора Богословије Београдске г. архимандрита *Илариона Весића*. На скупштини је присуствовао и министар просвете г. *Љуба Ковачевић* са више професора. После убичајених поздравних говора и прочитаних извештаја о раду одборских чланова за прошлу годину држао је свршени економ, калуђер *Михаило*, старшина манастира *Враћевшнице*, предавање о ратарству с погледом на стварне потребе манастира у Србији. У идућим седницама решено је више важних питања за манастире и монаштво, које ће главни одбор Монашког Удружења поднети на одобрење Архијерејском Сабору. Скупштина је изабрала 7 монаха од којих ће петорици дати стипендију да идуће

школске године уче економију, а двојица да уче Богословију. Осим тога је скупштина решила, да моли министарство народне привреде или Архијерејски Сабор за помоћ, да може једног свршеног економа калуђера послати у иностранство, да изучава више економске школе, како би се спремио за професора монашко-економске школе, коју Монашко Удружење хоће да отвори у којем манастиру. Скупштина је изабрала једногласно шесторицу за почасне чланове монашког удружења у Србији, међу њима и настојатеља Фрушкогорског манастира Крушедола, г. архимандрита *Анатолија Јанковића*.

У Русији.

(Манастирске санаторије у Русији). Већ пре четири године писало се по руским новинама о томе, да се уз неке манастире подигну санаторије. Као што читамо у „Церк. Вѣстникъ“-у, питање то опет је недавно покренуто у „Россиѣ“. Аргументи, на којима оснива исти лист своје мишљење разуме се нису нови: здрава и лепа места, на каквима се обично налазе манастири, јефтиноћа и здравље, јела и пића, просторије и послуге, којих има у манастирима бесплатно, дужност калуђера, послужити световњацима и повратити себи углед и цену старих монаха, и т. д. Против перицања пак санаторија код манастира пишу „Церк. Вѣдомости“, наглашујући, да у дужност манастира спада пре свега благолепна служба и строго испуњавање устава. Но против манастирских санаторија подигло је свој глас не само црквено, него и део светског новинарства. Тако један светски лист наводи у прилог последњем мишљењу ово: стицање богомољаца у великом броју могло би учинити, да такве санаторије буду расадници болести; утицање светског елемента на монашку установу у таквим манастирима је штетно за њену унутрашњу целину и установљени ред, а неизбежно; најпосле, при савременом стању медицинске науке бојати се конфликта међу захтевима манастирског православног устава и лечничким прописима.

Међутим, наставља „Церк. Вѣстникъ“, руски манастири испуњавају, у колико им је то могуће, и дужност своју: чинити добра дела. Тако се из последњег оберпрокурорског извештаја од год. 1898. види, да је онда уз манастире било 130 болница и 81 сиротиште о манастирском и државном трошку, и 44 болнице и 60 сиротишта о трошку појединих приватних особа и друштава.

—ар

Разне белешке.

(Мисионари и влада у Китају). Китајски краљевић Чанг-Чи-Тунг, автор дела „Надежда Китаја“

израдио је пројекат, како да се уреди питање о страним мисионарима у Китају.

Автор предлаже да се установи особита комисија за надзор над мисионарима. Нередица, који се догађаху доскора у Китају, узрок су неуређени одношаји међу Китајским Хришћанима и вернима прадедовској вери. Китајски Хришћани не смеју се обраћати са својим тужбама — мисионарима, него — државним административним установама. Мисионари су дужни подносити влади планове и прорачуне, ако хоће да подигну цркву или зграду; мисионари, који желе продирати дубље у народ, морају се одевати китајски, добро знати китајски језик и литературу. Мисионари се морају обраћати китајским властима, и некати податке о моралу оних Китајца, који желе прећи у Хришћанство. Мисионари не смеју никако примати преступнике у своју заштиту.

—ар.

(Виша руска школа у Паризу). Код руске групе у међународном савезу за развијање наука, уметности и образовања у Паризу оснива се ове године виша руска школа. Предавања ће бити већином на руском језику; и то систематски из различних грана социјалних наука, а осим тога читаће се особита предавања и реферати, држаће се практички семинари, екскурзије и т. д. Професори и лица која читају особита предавања имају потпуно слободу предавања, одговарајући лично француској законској системи. Школом управља професорски савет, који бира из своје средине извршну комисију од пет чланова.

Приступа у школу има свако, а предавања су бесплатна. Сталним слушаоцима даје се сводница о успешном раду. За то се захтева: уверења трију професора о успешном раду кандидата; писмена радња истога (ако је могуће штампана), одобрена професорским саветом; усмена заштита те радње; уз то уплата од 10 франака годишње за право слушања свих курсова и учествовања код свих практичних занимања, која приређује школа. У осталом, од те школарине може се бити и ослобођен.

Програм школе је врло опширан, од 13 катедара: 1.) философија и методологија математских, физико-хемијских и биологијских наука; 2.) философија и методологија друштвених наука; 3.) свеопћа историја; 4.) статистика и географија; 5.) антропологија и етнографија; 6.) компаративна филологија; 7.) историја религија; 8.) историја економских одношаја и учења; 9.) историја политичких учења и установа; 10.) историја идеја и установа грађанскога права (породица, својина, наследство, и т. д.);

11.) социјална криминологија; 12.) историја метафизичких и моралних учења; 13.) историја литературе и уметности.

Међу именима професора и предавача читамо у „Цркв. Вјестник“—у много угледних имена бивших и садашњих професора, већином руских универзитета.

—ар.

(Духовна школа у Епирском граду Јанини) подигнута је новцем богатих грчких трговаца браће Зосимада у двадесетим годинама XIX в., те се отуд и зове Ζωσιμαία. Они дароваше 290.000 рубаља. Она је основана у главном са сврхом, да спреми ниже клирике за грчке епархије у Епиру. Она је указала велике услуге Цариградској патријаршији, те је у последње време у неколико напустила своју специјалну задаћу. Данас је настало питање о унутарњој реформи њезиној, те је због тога основана у Јанини комисија под председништвом месног митрополита Григорија, која има да води бригу о њој. Ова комисија обратила се с молбом на све православне Грке у опће, а специјално на рођене Епирце, да се заузму што више за ово патријотско дело. У Цариграду основана је под председништвом бившег Цариградског патријарха Антима VII. једна епитропија са сврхом да прикупља прилоге за ову школу.

(Богословска школа у манастиру Св. Јована Прегече), близу малоазијског града Кесарије Кападокијске, основана је 1882. год. од месног митрополита Јована, са сврхом да снабде малоазијске епархије са образованим грчким клирицима. Велику материјалну помоћ указао је овој школи богат марсијски трговац — грк Родоконаки, по коме се она и назива „Ροδοκονάκειον“. Школа има шест разреда, а наставни је план сличан плану руских духовних семинарија. Питомци ове школе имају права примљени бити на Атински народни универзитет. Школа има своју сопствену зграду, али су јој средства за издржавање малена. Унутарње устројство потпуно удовољава, но права задаћа њена делимично са само постизава. Узрок је томе тај, што питомци прелазе на универзитет Атински, те врло многи напуштају богословске науке.

(Одношај Порте према хришћанским школама. Све реформе народних школа у патријархату Цариградском показале би се као врло добре за грчке народне тежње, кад не би наилазили на veto Високе Порте. Цариградске турске официјелне новине „Σημλάχ“ извештавају, да је турско министарство просвете затражило од патријарха податке о броју и материјалним околностима хришћ. школа. То је

отуд, што многа лица, која управљају тим школама, злоупотребљују слободу приређивања забава, концерата намењених у корист школа, те место да новце остављају у школске закладе, они пуне свој џеп. Затим, пише тај лист, управе морају подносити дотичном министарству извештаје о економском стању појединих школа. Нема сумње да турским властима таким својим наредбама с једне стране није стало до материјалних интереса хришћан. школа, јер на то има потпуног права само васељенски патријарх, који има да преко своје централне педагошке епитропије, инспектора грчких школа и свога контролног комитета, одстрањује злоупотребе, ако се где покажу, те по томе не требају помоћи од стране турских власти. С друге стране та наређења нису случајна, него су у свези са опћим правцем политике султана Абдул-Хамида у одношају према Хришћанима.

(Мисионарство међу Јеврејима.) На западу постоји читава мрежа добро организованих мисионарских друштава за обраћање Јевреја у Хришћанство. У Лајпцигу има шта више и посебни семинар при Деличевом „institutum judaicum“, из кога имају изаћи мисионари за Јевреје. Исти семинар издаје знатан број књига мисионарског карактера. У самом протестанском свету има око 90 мисија са 500 мисионара, а годишње у ту сврху троше од 2—3 милиона марака. И поред свег тог, једва да ти мисионари годишње обраде из јеврејства у Хришћанство, тек око 300 душа. У осталом тај број пада само на један део протестантских мисионара и износи само 18-ти део свих свакогодишњих обраћаја. По сведочанству „Хришћанског света“, у Хришћанство обраћа се сваке године око 5250 Јевреја и то: 1250 душа прелази у римокатоличку; 1100 — у православну цркву; 1450 — у протестанство; а 1450 — из смешаних бракова. У течају целог XIX века обратило се у Хришћанство ни мање ни више, већ 224.000 Јевреја. Ну рад мисионарски био би још успешнији, кад не би било неких појава, својствених само Јеврејима. — Прво место међу тима узима одношај и поглед Јевреја, нарочито образованих, на Христа, не као на Бога, већ само као на добра човека. (Карактеристична је за доказ овога јавна преписка бившег римокатол. патера Хиацинта Луазона са једним представником јеврејства — познатим писцем Максом Нордау). Но још много опаснији за хришћанску мисију међу Јеврејима је покрет познати под именом Сионизма, који, по речима једног свог преставника — Рилфа, стара се не толико да би нашао прибежиште за неколико десетина

хиљада Јевреја, који живе у оним крајевима где их једва трпе, већ хоће да спасе јеврејски народ од сливања с другим народима, и да пробуди у њему националну свест. Јевреји су, вели он, — светлост света. Да не би та светлост потамнела, нужно ју је потпомагати, а за то је неопходно потребно удаљити је од свега, што је помрачити може. Треба паћи за Јудејство прибежиште, где би сваки Јудеј слободно могао развијати своје националне особине. Таково прибежиште сионисте мисле паћи у земљи отаца својих, — у Палестини. Но најгоре је што те сионисте гаје и шире не само непријатељство спрам Хришћанства, већ и спрам сваке религије, као што се јасно види из разних говора представника њихових (Др. Хастера, Шаха, Цепхвила, Др. Херцла и други) на односним одржаним сионистичким конгресима у Боцелу и Лондону. Само се по себи разуме, да сличан покрет у корену убија свако расположење Јевреја према Хришћанству и мисија међу њима имаће све мање успеха. Много шкоди ширењу Хришћанства међу Јеврејима и та околност, што мисионари одвише истичу религиозни значај јеврејскога народа у прошлости. Нарочито у том много греше протестантски проповедници, по чијим представама без учешћа јеврејства у хришћанском животу не може бити створено ништа важног. Стога енглески мисионари и сматрају много кориснијим обратити Христу једнога Јудеја, него двадесет језичника. — Криво је доста успеху хришћанске проповеди међу Јеврејима и признање јеврејске религије, као оне која има свој *raison d'être* упоредо с Хришћанством.

Јавна благодарност.

Неумитна смрт отрже нам највеће добро и благо наше, којим се дичисмо и поносимо: Високопреосвећеног господина Никанора Поповића правосл. срп. епископа темишварског, члана горње куће угарског сабора и т. д., који је 24. јула (6. авг.) о. г. у Темишвару сахрањен.

Туга је наша преголема и прешла би границе издржљивости људске, да јој топла љубав и искрено саучешће ближњих не пружи мелема. С тога овим најтоплије благодаримо свима и свакоме који нам у овоме часу искушења тугу и бол блажише.

Прву и синовњу благодарност дугујемо: Његовој Светости преузвишеном Госпо-

дину Георгију Бранковићу правосл. срп. Архиепископу и Митрополиту карловачком, Патријарху српском итд. који нам је високим саучешћем ублажио први бол, и сјајну свиту своју из Карловаца на укуп послао.

Високопреосвећеном Господину Гаврилу Змејановићу, епископу вршачком, који нас је искрено тешио и непрежаљеног нам покојника за сандуком до вечне му куће испратио.

Високопреосвећеном Господину Лукијану Богдановићу, епископу будимском и изасланику Његове Светости, који је на самртни одар покојника први похитао, опојао га и испратио, а нас очински храбрио и тешио.

Високопреосвећеном Господину Митрофану Шевићу, епископу бачком, који је милостив нам покојника опојао и испратио и опростио се с њиме у име цркве, свештенства, народа и рода му по крви таком дивном и красноречивом беседом, која је све присутне потресла. Његове златоусте речи остаће убележене у благодарним срцима нашим до гроба.

Велику захвалност нашу изричемо високопречасној господи архимандритима: Исаку Дошену бездинском и патријаршеском мандатару, Димитрију Бранковићу беочинском, Дру Георгију Летићу карловачком дворском; даље високопречасном господину Георгију Видицком протосинђелу и настојатељу манастира Ковиља, Стевану Николићу игуману манастира Сенђурђа, Ђорђу Влаховићу окружном протопрезвитеру вел. кикиндском и осталом пречасном свештенству (40 на броју) који милостив нам покојника опојаше, оплакаше и до вечне куће испратеше. Усрдну захвалност нашу дугујемо госп. Мати Косовцу, умировљеном учитељу меленачком на топлој оироштајној беседи при отвореном гробу милостив нам покојника.

Најтоплије благодаримо свима, који присуством својим при укупу, одајући последњу почаст покојнику утехе нам пружише, особито пак преузвишеном господину Александру Дежефију, римокатол. епископу чанадском, преузвишеном господину барону Федору Николићу од Рудне,

Његовој Екселенцији корпуском команданту Лудвику Швицеру витезу од Бајерсхајма и генералмајору Карлу Шиковском, Ви-сокоблагородном господину великом жупану Дру Виктору плем. Молнару, и поджупану Грегору Калдебо-у као заступницима темишварске градомеђе, великом бележнику Јосифу Гемлу, и великом варошком капетану Рудолфу Бандлу као заступницима града Темишвара дру Јосифу Ласију председнику кр. табле, Бели плем. Салацу председнику судбеног стола, госп. Антонију Хаџићу председнику „Матице Српске“, барону Ђури Рајачићу епархијском ели-тропу; велепоседницима: госп. Богумилу Јагодићу и Јовану Маленици, посланицима на угарском сабору Стеви Јовановићу, Ристи Телечком, Фрањи Блашковићу и Карлу Мајеру, и свима заступницима војске, свештенства разних вероисповеди, чиновништва, разних учевних завода, корпорација и т. д. особито пак многобројним депутацијама, срп. цркв. општина епархије темишварске, као и осталој небројеној пратњи из места и са стране.

Искрено захваљујемо на израженом саучешћу: заступницима темишварске жупаније и града темишвара, цркв. општинама: вел. кикиндској, вел. бечкеречкој, башахидској, меленачкој, чаковачкој, срп. падејској и т. д. на брзојавном саучешћу свима личностима и телима, пријатељима и познаницима, који многобројним брзојавима и писмима саучешће своје изјавише.

Нека прими урдно благодарност нашу прилагачи венаца на одар милосрдног нам покојника, а наиме темишварска градомеђа, темишварска срп. женска задруга, породица барона Рајачића, цркв. општине: вел. бечкеречка, башахидска, темишварскоградска, фабричка, мехалска, неметска, братство манастира Бездина и Сенђурђа, Коста Стевановић, Милан Андрић, Др. Феодор Вајс, и породице: Илије Белеслијина, Давида Поповића и М. Шољмошана.

Поново благодаримо свима на указаној пажњи и љубави.

У Темишвару 27. јула (9. авг.) 1901.

Ожалостљена породица.

ШКОЛСКА ИЗДАЊА СРПСКЕ МАНАСТИРСKE ШТАМПАРИЈЕ У КАРЛОВЦИ

НАУКА О БОГОСЛУЖЕЊУ ПРАВОСЛ. ЦРКВЕ

или

ПРАВОСЛАВНА ЛИТУРГИКА

написао

Александар Живановић

правосл. свећеник, кр. професор и катихета на средњим школама у Осеку.

— Цена је књизи 1 круна 20 потура. —

АПОСТОЛИ

ПРАЗНИЧНИ И НЕДЕЉНИ
који се читају преко године.

Приредио протојереј Василије Николајевич.

— Цена К 1·20 —

МЛАДА

КАТАКАГІА

содержаћама вх свѣтк различнаа књига и књени дѣхотныа, во ѡпротрѣвленіе ѡучаѣнсаа православныа кнѡсти сѣрскіа, ѡкоже и прѡчнху благочѣстивыху хрѣстїан, ѡзв свѣтнху цѣрковннху кнѡгк

— Цена 40 потура. —

ШТИЦА

за познавање црквенословенских
писмена и за спајање истих у слоге.

Израђена је с три масне боје на картон папиру, величина 63×95 см. Леђа су јој кашивирана платном, а рамови од блеха бронзираног. — Цена 4 круне.

ПЕСМАРИЦА

за православне вероисповедне српске
народне школе

према наставној основи изданој од вел. школског савета израдио

Александар Јерговић

учитељ у срп. вишој девојачкој школи новосадекој

— Цена је књизи 60 пот. —

ГРАМАТИКА

ЦРКВЕНОСЛОВЕНСКОГА ЈЕЗИКА
својим ученицима саставио Јован Живановић.

— Цена 1 круна 75 пот. —

Изашао је из штампе:

ЗБОРНИК

црвених богослужбених песама псалама и моли-
тава, Извод из Типика и Црквенословенски Речник

За православне српске цркве и школе

Благословом Његове Светости преузвишенога господина
Георгија Бранковића патријарха српскога
на свет издали

Протојереј Јован Живковић и Јован Живановић
професор у богословији. професор у гимназији.

Наручбине примају и извршавају само:

У Ср. Карловцима: 1.) Издавачи и власници
(адрес: Јован Живковић, Ср. Карловци) и 2.)
Књижарница Св. Ф. Огњановића. — У Новом
Саду: 1.) Књиж. Луке Јоцића и 2.) Књиж. А.
Пајенића. — У Сомбору: Књиж. Мил. Каракаше-
вића. — У Задру: Libreria internazionale editrice
А. Nani. — У Сарајеву: Књиж. Милановића и Рај-
ковића. — У Мостару: Књиж. Пахера и Кисића.
— У Београду 1.) Књиж. Јефте Павловића и Комп.
и 2.) Књиж. Рајковића и Ђуковића (Теразије).

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

К. 276/зап. ех 1901. 118 1—3

СТЕЧАЈ.

На место сист. парох помоћника у Ст. Фу-
тогу са рескр. платом IV. разреда и свешт.
станом у нарави расписује се стечај. Рок је
пријави шест недеља дана од првога уврштења
стечаја тога.

Из седнице епарх. конзисторије бачке држане
у Новом Саду 9. (22.) августа 1901. године.

Председништво

К. 275. вак. ех 1901. 119 1—3

СТЕЧАЈ

На упражњено место сист. парох. помоћника
у Сентомашу са рескр. платом I. разреда распи-
сује се стечај. Рок је пријави 23. септ. (6. окт.)
1901. год.

Из седнице епарх. конзисторије бачке држане
у Новом Саду 9. (22.) августа 1901.

Председништво

К. 274. вак. ех 1901. 116 1—1

СТЕЧАЈ

На упражњено учитељско место у Шумберку
(Барања).

Плата је учитељу: за дневну и повторну
наставу у готовом новцу 680 К, 2 ланца ора-
нице, на коју учитељ порез плаћа, велика башта
крај стана, 6 хвати тврди дрва из којих се и
школа греје, од венчања, погреб (великог) и
парастоса по 1 К, од малог погреб 50 филира;
две патосане собе, кујна, подрум и шупа. Дуж-
ности: држати дневну и повторну школу, при
сваком богослужењу појачку дужност вршити.

— Лична пријава узеће се у обзир. Рок сте-
чају Успеније Богородице. Молбенице треба
слати на потписаног председника. Пошта у
месту —

Из седнице прав. срп. месног школ. одбора
држане Шумберку 17./30. Јуна 1901.

Јоцо Бугарић
председник.

ОГЛАС ДРАЖБЕ. 117 1—3

Подписана управа манастира Пакре прода-
вати ће јавном усменом дражбом у уреду обш-
поглаварства Биела у Сирачу дана 28. августа
(10. септембра) 1901 у 10 сати до подне 120 хра-
стових стабла у шумском предиелу Батиновац
способних за техничку израдбу и у процјени
од 2173 Круна. —

Процјена појединих стабала као и дражбени
увјети могу се увидити сваки дан код власте-
линске надшумарије у Сирачу и код манастир-
ске управе у Биелој.

Управа манастира Пакре у Биелој дне 10.
23. августа 1901.

Управитељ манастира
Јосиф Ачић
Игуман.

ГИМНАЗИЈСКА ОБЈАВА 106 3—3

У нашем заводу почиње школска год. 1901/2.
2. септембра по нов.; од 30. авг. биће поправни
испити, уписиваће се ученици и примати у I.
разред, који докажу сведоџбом нар. школе да
су је свршили, *крштеним писмом (што га ваља
да донесу сви и стари и нови)*, да су напунили
10. годину, и положи пријамни испит. У остале
разреде примаће се на темељу школске сведоџбе.

Уписнину 4 К и 20 пот. плаћају само који
први пут ступају у гимназију; школарину 12 К
на течај сви, осим тога по 2 К на библиотеку
и по 4 К у фонд за набавку лекова болесним
ученицима. Од овога се нико не изузима, а од
школарине могу бити ослобођени сиромашни а
добри ученици, са сведоџбом о имовном стању
својих родитеља за последњу годину, и школ-
ском без пједне оцене „довољан“. Првошколци
за I. течај не опраштају се.

Необвезни предмети предају се бесплатно од
IV.—VIII. р. — језици француски и мађарски;
гимнастику и музику, армонично појање и пе-
вање уче сви способни. Потребно је, да роди-
тељи сами доведу своју децу, и да им погоде
стан и храну споразумно са управом.

У Карловцима, 10. августа 1901.

Управа срп. вел. гимназије.

К. 1601/273 ex 1901.

120 1—3

С Т Е Ч А Ј

Ради попуњења упражњеног места прото-презвитератског капелана у Сомбору расписује се стечај. Рок је пријави шест недеља дана од првог уврштења стечаја овог у „Српском Сиону“.

Из седнице епарх. конзисторије бачке држане у Новом Саду 9. (22.) августа 1901.

Председништво

ШКОЛСКА ОБЈАВА. 115 1—1

У новосадској српској вишој девојачкој школи трајаће уписивање ученица за идућу школу 1901-1902. годину 1. 2. и 3. Септембра по нов. кал. — 4. Септембра делиће се књиге сиротим ученицама и писаће се подела часова, а 5. Сеп. отпочеће редовна предавања.

У I. разред примиће се ученице, које су навршиле 10. год. животу и четир разреда осн. нар. школе. — Ученице из V. и VI. разреда осн. нар. школе примиће се у старије разреде, ако на пријамном испиту искажу довољан успех из свију предмета I. ил. II. разреда наше школе.

При уписивању доносе ученице са стране крштеницу, а све, без разлике, школску сведоцбу из последње године и уверење, да су накаламљене крвијим богињама.

Које дозаве први пут, плаћају уписнину од 2 круне, а све још по 1 круну пристојбе за школску сведоцбу.

У суботу 18. (31.) Августа одржаће се пријемни, приватни, накнадни и поправни испити.

Управа.

С Т Е Ч А Ј 107 3—3

На упражњено учитељско место у Турији епархија Бачка овим се отвара стечај. Са овим учитељским местом склопана је плата од 600 круна, за пофторну школу 80 круна, осим овога 16 диштрихских ланаца а 2200 □ ораће земље, на коју је дужан изабрани учитељ све терете сносити, за чишћење и грејање школе 120 круна, стан у нарави са баштом, у име писаћег прибора 20 круна, осим тога законом и наредбама прописани петогодишњи додатак од 100 круна, када приспе, који може достићи највећу своту од 500 круна. —

Подписана општина потребује учитеља заменика до коначног решења дисциплинарне ствари учитеља Јована З. Медурића.

Учитељ заменик, уживаће на основу решења Слав. Епарх. Шк. Одбора Бачког од дана 29-ог

Марта (11-ог априла) Бр. Е. III. О. 774. 802. 805. 828. 847. 863/124 ex 1900. год. следећу плату: 350 круна у готовом новцу, 40 круна за пофторну школу, што ће у дванаест месечни obroка из благајне месне политичне општине у напред примати, осим овога 16 диштрихстих ланаца, 2200 □ ораће земље, коју ће у своје време месни школски одбор на јавној дражби издати, од постигнуте своте на исту земљу државне трошкове одбити те од преостале своте једну половину примаће учитељ заменик, — у месечним оброцима од месног школског одбора. Осим тога примаће учитељ заменик од месне политичне општине за чишћење и грејање школе 120 круна, и у име писаћег прибора 20 круна.

На оба горња места дужности су прописане Школ. Уред. од 1872 год. и односним наређењима дисциплинарних правила.

Молитељи имају тачно означити у својим молбеницама које место получити желе.

Рок је оба стечаја 18-ти (31 август ове г.) Општина би желела личну пријаву.

У Турији 19-ог Јула (1-ог Августа) 1901 г.

Крста Малеташки Јован Малетин
перовођа. преде. школ. одбора.

О Б Ј А В А. 108 3—3

Уписивање ученика на срп. вел. гимназији у Новом Саду за школу годину 1901/2. почиње 1. септембра о. г. по н. к.

Ученици, који први пут у гимназију ступају, морају исказати сведоцбом, да су свршили IV. разред основне школе, и сваки ученик без разлике има донети са собом сведоцбу школу од последње године, крштено писмо и сведоцбу, да је у смелу XXII. зак. чл. од године 1887. каламљен.

При уписивању плаћа сваки ученик уписине 4 К, за библиотеку 2 К, и за Sanitas 6 К од тога се нико не опрашта.

Школарина износи 48 К на годину и плаћа се у једанпут при уписивању или у трипут по 16 К и то у октобру, фебруару и мају. Од 36 К школарине могу бити опроштени они ученици, који докажу сведоцбом да су сиромашни и сведоцбом школском да се добро владају и добро успевају. А 12 К школарине плаћа сваки ученик у означеним месецима по 4 К.

Поправни испит држаће се 30. августа 1901. јер 31. пада у недељу.

У Новом Саду 8. августа 1901.

Управа срп вел. гимназије.

СТЕЧАЈ. 113 3—3

Ради сталног попуњења учитељског или учитељског места на срп. вероисповедној школи у Рац-Милетићу, овим се расписује стечај.

Са овим местом скопчана је годишња плата од 720 круна, удобан стан са баштом. Зимски огрев је један хват тврдих дрва.

Рок стечаја је 15. Август по старом кал.

Лична пријава узете се у обзир.

Изабрани имаће дужност при богослужењима црквено пјеније обављати и перовођеке дужности код општине за горњу плату обављати.

У Рац-Милетићу 20. Јулија 1901.

Ст. Марковић Тома Лукић

привр. учитељ и перовођа. председник шк. одбора.

Бр. 42/1901. СТЕЧАЈ 111 3—3

Расписује се стечај за млађег пјевчику код православне српске цркве св. Николе у Риједи.

Мјесто ово може добити само ученик гимназије, православни Србин; који би узгред ође и гимназију свршавао.

Од њега се иште, да знаде све тзв. „мало“ и „велико“ и осмогласно пјеније, које је нужно за вечерње, јутарње и литургијско богослужење о Неђељама и благданима, и да има лијеп и угодан глас; а уз то, да је добра владања и да у школи добро напредује.

Награда ће му бити 30 К (тридесет круна) мјесечно.

Који зна и нотално појање, па можда још и инструментат који, има првенство.

Инструманте молбенице ваља подвјети на потписано предсједништво до Велике Госпојине о. г.

У Риједи 19. Јула (1. Авг.) 1901.

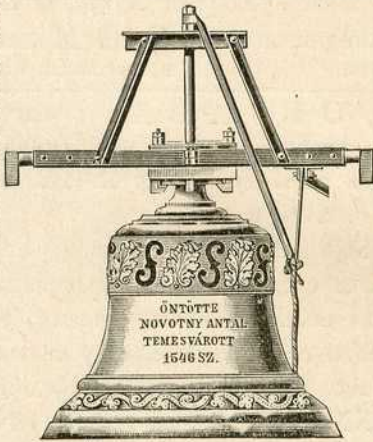
Предсједништво.

правосл. српске цркв. општине ријечке.

ДРУГИ ОГЛАСИ

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене изнађена и много пута одликована

патентирана са отвореним одушкама провиђена звона,

која су у горњем делу — као виолина — са отвором у виду фигуре 2 провиђена; зато имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако једно патентирано звоно од 327 килограма изједначује са звуком других по старој системи ливених звона од 408 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

17— ex 1901. Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.

На миленајској земајској изложби у Будимпешти 1896. награђена са великом миленајском медаљом.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 8 круна, на по године 4 круне, а на четврт године 2 круне. За стране земље: на годину 10 круна. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви 20 филира.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 12 филира од једног реда ситних слова. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.